Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U000036

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-01-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Манасрах Рашід Х.Р.
2. RASHEED MANASRAKH

Кваліфікація: 14.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8632-4695

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 14.01.03 Хірургія

Дата захисту: 06-02-2026

Спеціальність за освітою: 222 Медицина

Місце роботи здобувача: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11605

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.39

Тема дисертації:

1. Хірургічне лікування артеріальної недостатності нижніх кінцівок при цукровому діабеті 2 типу

2. Surgical Treatment of Lower Limb Arterial Insufficiency in Type 2 Diabetes Mellitus

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена хірургічному лікуванню артеріальної недостатності нижніх кінцівок у пацієнтів з цукровим діабетом 2 типу, з метою покращення результатів лікування шляхом комплексного підходу, включаючи клінічні, інструментальні та гістологічні дослідження. Артеріальна недостатність у хворих на цукровий діабет є серйозною медичною проблемою, що призводить до високої частоти ампутацій нижніх кінцівок і значної інвалідизації пацієнтів. Встановлено, що діабетична ангіопатія, яка впливає на мікроциркуляцію, є основною причиною ускладнень, що потребують хірургічного втручання. Дослідження акцентує увагу на необхідності впровадження нових, ефективніших методів лікування, та оптимізації діагностичних критеріїв для вибору методів реваскуляризації. Дисертаційна робота є фрагментом клінічної науково-дослідної роботи відділу хірургії магістральних судин Державної установи «Національний науковий центр хірургії та трансплантології ім. О. О. Шалімова» НАМН України (зав. відділом д.м.н. Нікульніков П.І., зав.

відділенням – Ліксунов О.В.). Матеріалом для дослідження слугували результати обстеження та лікування 147 пацієнтів з артеріальною недостатністю нижніх кінцівок та 3 цукровим діабетом 2 типу. Всі пацієнти були прооперовані з приводу атеросклеротичного ураження артерій на фоні ЦД2 у відділенні хірургії магістральних судин ДУ «ННЦХТ ім. О. О. Шалімова» НАМН України». Для досягнення мети дослідження було проаналізовано досвід лікування 209 пацієнтів, щоб оцінити ефективність різних терапевтичних підходів. Залежно від наявності цукрового діабету (ЦД) 2 типу та особливостей терапії, пацієнтів було розподілено на три групи. Основну групу (Група А) склали 85 осіб із цукровим діабетом (ЦД) 2 типу, яким після операцій з відновлення кровотоку в нижніх кінцівках додатково призначали препарат сулодексид (МНН: sulodexide). Ця група дотримувалася суворого контролю глікемії та демонструвала високу прихильність до лікування. Група порівняння (Група Б) виступили 62 пацієнти, також із ЦД 2 типу та після аналогічних операцій, які отримували стандартну консервативну терапію, але без застосування сулодексиду та з менш ретельним контролем рівня цукру. Контрольну групу (Група В) утворили 62 пацієнти без цукрового діабету, для яких було проведено ретроспективний аналіз результатів лікування. У цих пацієнтів здійснено ретроспективний аналіз історій хвороби для порівняння результатів лікування та особливостей розвитку захворювання з результатами у пацієнтів з цукровим діабетом 2 типу. Такий дизайн дозволив оцінити відмінності в перебігу захворювання та ризиках ускладнень залежно від наявності цукрового діабету, а також можливості застосування різних хірургічних втручань для пацієнтів з різними клінічними характеристиками. Динаміку стану пацієнтів відстежували впродовж різних часових інтервалів: 1-3 доби, 7 діб, 30 діб, 6 та 12 місяців. Результатом проведеного клінічного дослідження стало обґрунтування нового підходу до хірургічного лікування артеріальної недостатності нижніх кінцівок у пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу. Дослідження підтвердило ефективність комплексного лікування, яке включає реваскуляризацію, 4 медикаментозний супровід, контроль рівня глюкози в крові та застосування антикоагулянтів. Отримані результати дозволяють сформулювати такі наукові висновки. Артеріальна недостатність нижніх кінцівок у пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу спостерігається у 20-25% випадків. Проведене дослідження показало, що 85,7% пацієнтів із артеріальною недостатністю мали підвищений ризик розвитку критичної ішемії кінцівок, що свідчить про необхідність проведення реконструктивних хірургічних втручань для збереження кінцівки. Застосування розробленого комплексного підходу до лікування пацієнтів з ЦД2 після реваскуляризації (Група А) дозволило знизити частоту ампутацій до 11,8% порівняно з 19,4% у групі зі стандартним післяопераційним веденням (Група Б). Кумулятивна прохідність артерій через рік після втручання в основній групі (Група А) становила 78%, що значно підвищує шанси на збереження кінцівок. У пацієнтів основної групи (Група А), які пройшли процедури реваскуляризації та отримували сулодексид, ригідність еритроцитів знизилася на 20-25%, що покращило реологічні властивості крові та знизило ризик тромбозів на 15,3% у післяопераційному періоді. У групі А (n=85), де застосовували сулодексид (250 ЛО 2 рази на добу), ригідність еритроцитів знизилася на 20–25% через 30 діб після реваскуляризації (індекс деформованості еритроцитів: до терапії DI=0,32±0,05, після – DI=0,40±0,04; $p<0,01$, t-критерій Стьюдента). Це супроводжувалося зниженням ризику тромбозів на 15,3% ($p <0,05$, χ^2-тест). У групі В (n=62) без сулодексиду значних змін DI не виявлено ($p>0,05$). Покращення реологічних властивостей корелювало з підвищенням гомілково-плечового індексу (ППІ) на 0,42 (таблиця 2.22) і зниженням частоти ампутацій до 11,8%.

2. The dissertation is dedicated to the surgical treatment of lower limb arterial insufficiency in patients with type 2 diabetes mellitus, aiming to improve treatment outcomes through a comprehensive approach involving clinical, instrumental, and histological studies. Arterial insufficiency in patients with diabetes is a serious medical issue leading to a high rate of lower limb amputations and significant patient disability. It has been established that diabetic angiopathy, which affects microcirculation, is the primary cause of complications requiring surgical intervention. The study emphasizes the need for implementing new, more effective treatment methods and optimizing diagnostic criteria for selecting revascularization techniques. The dissertation is part of a clinical research project conducted by the Department of Main Vessel Surgery at the State Institution “O.O. Shalimov National Scientific Center of Surgery and Transplantology” of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine (Head of the Department: Doctor of Medical Sciences P.I. Nikulnikov; Head of the Unit: O.V. Liksunov). The

research material comprises the examination and treatment outcomes of 147 patients with lower limb arterial insufficiency and type 2 diabetes mellitus. All patients underwent surgery for atherosclerotic arterial lesions in the context of type 2 diabetes at the Department of Main Vessel Surgery of the State Institution “O.O. Shalimov National Scientific Center of Surgery and Transplantology” of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine. To achieve the research objectives, the treatment experience of 209 patients was analyzed to evaluate the effectiveness of various therapeutic approaches. Depending on the presence of type 2 diabetes and the specifics of therapy, patients were divided into three groups: 11 - The main group (Group A) consisted of 85 patients with type 2 diabetes who, after revascularization procedures, were additionally prescribed sulodexide (INN: sulodexide). This group adhered to strict glycemic control and demonstrated high treatment compliance. - The comparison group (Group B) included 62 patients with type 2 diabetes who underwent similar surgeries but received standard conservative therapy without sulodexide and with less rigorous glycemic control. - The control group comprised 62 patients without diabetes, for whom a retrospective analysis of treatment outcomes was conducted to compare disease progression and complication risks with those of diabetic patients. This design allowed for the assessment of differences in disease course and complication risks depending on the presence of diabetes, as well as the applicability of various surgical interventions for patients with different clinical characteristics. Patient condition dynamics were monitored at various time intervals: 1–3 days, 7 days, 30 days, 6 months, and 12 months post-surgery. The clinical study substantiated a new approach to the surgical treatment of lower limb arterial insufficiency in patients with type 2 diabetes. The research confirmed the effectiveness of a comprehensive treatment strategy, including revascularization, pharmacological support, blood glucose control, and anticoagulant therapy. The obtained results led to the following scientific conclusions: Lower limb arterial insufficiency occurs in 20–25% of patients with type 2 diabetes. The study revealed that 85.7% of patients with arterial insufficiency had an increased risk of developing critical limb ischemia, highlighting the need for reconstructive surgical interventions to preserve the limb. The developed comprehensive treatment approach for patients with type 2 diabetes post-revascularization (Group A) reduced the amputation rate to 11.8% compared to 19.4% in the group with standard postoperative management (Group B). Cumulative arterial patency one year after intervention in the main group (Group A) was 78%, significantly increasing limb preservation chances. In the main group (Group A) undergoing revascularization and sulodexide therapy, erythrocyte rigidity decreased by 20–25%, improving blood rheological properties and reducing the risk of thrombosis by 15.3% in the postoperative period. In Group A (n=85), where sulodexide (250 LSU twice daily) was administered, erythrocyte rigidity decreased by 20–25% within 30 days post-revascularization (deformability index: pre-treatment DI=0.32±0.05, post-treatment DI=0.40±0.04; $p<0.01$, Student’s t-test). This was associated with a 15.3% reduction in thrombosis risk 12 ($p<0.05$, χ^2-test). No significant changes in DI were observed in Group B (n=62) without sulodexide ($p>0.05$). Improved rheological properties correlated with a 0.42 increase in the ankle-brachial index (ABI) (Table 2.22) and a reduction in amputation rates to 11.8%.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Сморжевський В. Й., Манасрах Р. Х. Персоналізований підхід до лікування атеросклерозу артерій нижніх кінцівок у пацієнтів із цукровим діабетом 2-го типу // Український медичний часопис. – 2025. – Т. 3 (169), III. – С. 119–123. УДК: 616.379-008.64+616.13. DOI: https://doi.org/10.32471/umj.1680-3051.265933. URL: www.umj.com.ua/uk/publikatsia-265933-personalizovanij-pidhid-do-likuvannya-aterosklerozu-arterij-

nizhnih-kintsivok-u-patsiyentiv-iz-tsukrovim-diabetom-2-go-tipu.

- 2. Сморжевський В. Й., Манасрах Р. Х. Вплив реваскуляризації та глікемічного контролю на якість життя пацієнтів з артеріальною недостатністю нижніх кінцівок за цукрового діабету 2 типу // Харківська хірургічна школа. Медичний науково-практичний журнал. – 2025. – №1 (130). – С. 47–51. DOI: https://doi.org/10.37699/2308-7005.1.2025.08. URL: https://surgical-school.com.ua/index.php/journal/article/view/584/569.
- 3. Сморжевський В. Й., Манасрах Р. Х. Особливості атеросклеротичного ураження магістральних артерій нижніх кінцівок у пацієнтів із цукровим діабетом 2 типу // Харківська хірургічна школа. Медичний науково-практичний журнал. – 2025. – №2 (131). – С. 280–285. DOI: https://doi.org/10.37699/2308-7005.2.2025.45. URL: https://surgical-school.com.ua/index.php/journal/article/view/637/622.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сморжевський Валентин Йосипович

2. Valentyn Smorzhevskyi

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8410-3944

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 6601955885

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черняк Віктор Анатолійович

2. Viktor A. Cherniak

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шапринський Василь Володимирович

2. Vasyl V. Shaprynskyi

Кваліфікація: д. мед. н., 14.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1437-7410

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна наукова установа "Центр інноваційних технологій охорони здоров'я" Державного управління справами

Код за ЄДРПОУ: 45633922

Місцезнаходження: вул. Верхня, Київ, 01014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державне управління справами

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ходос Валентин Андрійович

2. Valentyn A. Khodos

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2613-8609

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 6701323976

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Присяжна Наталія Романівна

2. Nataliia Prysiazhna

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6463-2715

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Саволюк Сергій Іванович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Саволюк Сергій Іванович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Коломейчук Валентина Миколаївна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна